

Kampeerweekend Hautes Fagnes (België)

Nel Dijkstra

Na een klein uur was het ‘vlonderen’ voorbij en begon het echte werk. Met Erik voorop door het veen. Er was even geen aandacht meer voor de lucht en vogels. Het ging nu om overleven c.q. rechtop blijven staan/lopen in het veen.

Nog geen jaar lid van de VWG Het Gooi en Omstreken, maar enthousiast geworden na het volgen van de cursus Vogels Herkennen in het najaar van 2008 wordt het tijd om het geleerde in de praktijk te brengen. Niet wetende dat van de nieuwkomers verwacht wordt om een stukje voor de Korhaan te schrijven, hebben we ons aangemeld voor het weekend. De bestemming is Camping Anderegg in Bruyeres bij Malmedy. In een beschrijving die eerder door de VWG, subgroep Excursies met Erik Lam in december 2000 is opgesteld, heb ik de volgende informatie gevonden.

Bron: internet (Korim S. Loup)

“De Hautes Fagnes (Hoge Venen) is een op zichzelf staand gebied tussen Eupen, Malmedy en Monschau gelegen tussen de Eifel en de Ardennen. Het gebied is met het hoogste punt (693 meter) het hoogste punt van de Benelux.” De Hoge Venen omvat een drietal landschappen. Allereerst een agrarisch gebied waar vooral veeteelt en bosbouw wordt bedreven. Het landschap is kleinschalig met veel houtwallen, meidoornhagen en beekjes met de daarbij behorende vogelsoorten, zoals o.a. Wespendif, Grauwe Klauwier, IJsvogel, Geelgors. Op de camping treffen we veel Kramsvogels aan.

In het gebied zijn ook meerdere diep uitgesleten beekdalen, zoals aan de randen van de veengebieden van de Hautes Fagnes, te weten de Getzbach en de Helle, waarvan het water is te drinken. Deze beken ontstaan in het

veen waardoor het water bruinig is gekleurd. De bossen op de hellingen bezitten de kenmerken van Midden-Europese bossen. Hier zijn o.a. de Fluitier, Waterspreeuw, Bergfluitier, Notenkraker en Vuurgoudhaantje te vinden. Tot slot zijn er de hoogveengebieden, een restant van de eens zeer uitgestrekte veengebieden. Halverwege de 19de eeuw zijn de veengebieden op grote schaal ontwaterd ten behoeve van de bosbouw. Iets dat nog steeds hier en daar zichtbaar is. Op enkele plekken was de veenlaag zo dik, dat de ontwatering is mislukt. De gegraven greppels, die nu vnl. in het bos liggen, kregen de eerste tientallen jaren zeer veel water te verwerken. Hierdoor ontstonden meanders, waardoor de greppels een natuurlijk karakter kregen. Soms brandde een stuk bos af of verdronk, waardoor het veen weer vrij kwam. Het gebied is strikt reservaat. In het veen ontspringen beekjes, er zijn veenputten en veenbulten en her en der groeien bomen en struwelen. Door het voedselarme karakter van het gebied komen de vogels in lage dichtheden voor, m.n. Klapekster, Korhoen, Velduil, Roodborsttapuit, Sprinkhaanrietzanger en Boomleeuwerik.

Om kort te gaan: Het was wat ons betreft een heel geslaagd weekend, veel geleerd en hopelijk blijft het nodige hangen. Het accent tijdens de excursies lag met name op het lokaliseren en herkennen van vogelgeluiden. Bij elkaar zijn door de gezamenlijke groepen in totaal 82 verschillende vogels aan hun geluid herkend en in het gunstigste geval ook gezien.

Hieronder een kort verslag van het weekend van de groep van Erik Lam. Zijn doelstelling (en dus ook de onze) was om in elk geval de Notenkraker en het Korhoen te zien.

Vrijdag 15 mei: We arriveerden iets na 11.00 uur, niet echt te laat, maar toch. De groepen waren al ingedeeld, maar er was nog ruimte bij Erik en we konden onmiddellijk aansluiten. We vertrokken lopend vanaf de camping

richting het Warchedal. Onderweg lieten de Roodborst, Tuinfluiter, het Goudhaantje, de (Appel)Vink en nog veel meer soorten zich luid en duidelijk horen.

Tijdens de lunch met uitzicht op een gerenoveerd kasteel lokte Erik met behulp van zijn 'music-box' met succes het Vuurgoudhaantje. De vogel kwam steeds dichterbij en zat tenslotte een meter voor ons op een struik, zodat we hem allemaal goed konden bewonderen. De Taigaboombuizerd was intussen gesignaleerd, evenals Buizerds en de Rode wouw. De laatste twee vogels vlogen speciaal voor ons boven elkaar, waardoor de verschillen tussen hen goed zichtbaar waren. Na de lunch ging het verder door het bos tot in het Warchedal, waar we glibberend door de modder omlaag tot aan de voet van de waterval liepen. Onze moed werd beloond! De Grote Gele Kwikstaart liet zich horen en zien.

Waterspreeuw

(Bron: internet)

Ook de Waterspreeuw was actief met het voederen van zijn jongen. Het nest was net zichtbaar naast de waterval.

Op aanwijzing van de groep van Bertus v.d. Brink die we tegenkwamen, zagen we onderweg in een plas water een aantal kamsalamanders. De bedoeling was aan het eind van het bospad de beek de Warche over te steken. Helaas, de brug was weg en zwemmen ging ons toch iets te ver. Via een omweg kwamen we tenslotte weer uit bij de stuwdam om het pad terug te nemen naar de camping. Van de notenkraaker geen spoor.....

's Avonds was er koffie/thee met gebak, verzorgd door Joke van Velsen, die aan haar laatste organisatieklus bezig was.

Zaterdag 16 mei

Om 07.00 uur startte de dagtocht naar de Hoge Venen. Beginpunt was Baraque Michel. Van daaruit begon de wandeling via de Helle en een

flinke westelijke boog naar de Herzogenhugel. Er was ruimschoots tijd om het hele natuurpark (ca. 15 km) door te struinen. Voornaamste uitdaging: vinden van de Notenkraaker.

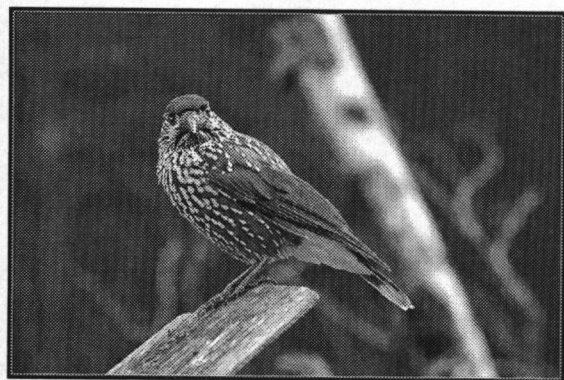
We begonnen met het eenvoudige 'vlonderen' (citaat Tilly). Erik bereidt dit soort tochten nl. heel goed voor. Van gemakkelijk naar moeilijk. Over de houten vlonders liepen we over en door het veen. De vogels zongen luidkeels, zoals de Tapuit, de Roodborsttapuit, Gekraagde Roodstaart, Boompieper en Graspiepers. Hoog in de lucht zagen we Buizerds zweven en de Torenavalken die zich klaar maakten voor de aanval. Na een klein uur was het 'vlonderen' voorbij en begon het echte werk. Met Erik voorop door het veen. Er was even geen aandacht meer voor de lucht en vogels. Het ging nu om overleven c.q. rechtop blijven staan/lopen in het veen. De bodem was echter ook interessant. Er komen wel 30 verschillende veenmossoorten voor. De wilde narcis, de zevenster en nog een aantal andere planten werden op de foto gezet.

Op de hoogste plek van de Hoge Venen werd een stop gemaakt. Hier was goed zichtbaar dat de aanplant van dennen/sparren in de jaren vijftig door brand was aangetast en grotendeels verdwenen. Wat er nog staat aan stammen zakt steeds verder het veen in. De oudste bomen in het natuurgebied zijn de wintereiken. Deze bomen hebben relatief dunne en donkere stammen en een licht gebladerte. Hierdoor is er ook vegetatie onder de bomen aanwezig. Van een afstand zagen de wintereiken er heel luchtig uit. De vogels bleven aanwezig. Nu waren de Grote Bonte Specht, de Zwarte Specht en de Gekraagde Roodstaart wel te horen, maar niet zichtbaar. De Zwarte Ooievaar en verschillende spechtsoorten waren wel uitgebeeld naast een natuurleerpad.

Tijdens een pauze voordat we aan de laatste etappe begonnen, zag Pieter Jan ineens zijn dochter opduiken uit het struikgewas. Zij bezocht met een groep mensen de Hoge Venen. Wat is de wereld klein!

Inmiddels was het al bijna twee uur en John die de hele dag al met de telescoop had gelopen, hield het voor gezien. Die Notenkraaker kwam toch niet. Hij pakte de hele handel in en Frits nam ook een deel van de apparatuur in diens rugzak over.

We liepen verder, zagen gedenksteden, waarschijnlijk oude graven en regelmatig Torenavalken. Tilly meende ineens een Torenavalk te zien of toch niet

Notenkraker (Bron: internet, Wesley Danes)

Alle verrekijkers werden gericht op een boom, heel ver weg. Erik luisterde en zei: *“het is de Notenkraker!”* Een jogger naderde en weg was de Notenkraker. Maar Erik was niet voor één gat te vangen. De music-box werd weer aangezet en de Notenkraker werd gelokt met zijn eigen stemgeluid. Opnieuw succes. Nieuwsgierig als deze vogel is, naderde hij voorzichtig via de verste boom naar een boom dichterbij. Iedereen werd onrustig. Waar was de telescoop en waarom zette John deze niet op? Het gevolg was dat de telescoop nog nooit zo snel in elkaar was gezet. John kreeg de vogel goed in het vizier en iedereen kon de Notenkraker ruimschoots bekijken. Een prachtige vogel. Missie geslaagd.

Hierna liepen we op ‘vleugeltjes’ verder en om half vijf bereikten we het uitzichtpunt en liet Erik ons zien waar we gelopen hadden. We waren onder de indruk van onszelf. Als toetje zagen we vanaf dit uitzichtpunt nog een groep edelherten.

’s Avonds opnieuw koffie/thee met gebak. Een goede gewoonte en een moment om met elkaar na te praten. Ook ontving Joke van Velsen uit handen van Han Westendorp een boek met bijdragen van en door leden van de WVG als dank voor haar jarenlange inzet voor de organisatie van de weekenden. Eerder had Joke van Pieter Jan als blijk van waardering een tegoedbon voor een Hot Stone-massage gekregen. Han en Pieter Jan hadden voor dit weekend nog in petto het schenken van de

traditionele chocolademelk en een kampvuur. Maar de weergoden zaten tegen, dus had Joke afspraken gemaakt met de campingbeheerders over het gebruik van de kantine en drankjes. Het kampvuur is er wel gekomen maar Han en Pieter Jan bleven zitten met veel pakken ongeopende chocolademelk. Waarmee maar weer eens bewezen is dat Joke een bijzondere vrouw is!

Joke met ‘het boek’

Foto: Han Westendorp

Zondag 17 mei: Het plan was om opnieuw naar het uitzichtpunt bij Mont Rigi te gaan om de Korhoen te horen en zien. Een uitgedunde groep – alleen de echte die-hards – ging pas om half negen op pad vanwege het slechte weer. Maar het is hen gelukt: de Korhoen heeft zich laten zien.

De geplande tocht richting Monschau werd afgelast. De meeste deelnemers wilden de regen achter zich laten en weer op huis aan gaan.

Ondanks het minder goede weer een geweldig weekend – met dank aan de organisatie – dat zeker voor herhaling vatbaar is.